

Evocari

Pentru a evoca memoria D-lui **Muntean Emil** este nimerit să amintim pentru început primii pași care au călăuzit activitatea D-sa.

A absolvit în anul **1957**, **Facultatea de Matematică**, specialitatea **Mașini de Calcul** la Universitatea din **Cluj-Napoca**.

S-a **angajat** la **Institutul de Calcul al Academiei**, filiala **Cluj-Napoca**, institut care a fost înființat în același an și care a funcționat sub conducerea academicianului **Tiberiu Popoviciu**.

Aici trebuie să amintim ideile importante ale academicianului **T. Popoviciu** care au condus institutul respectiv la realizări remarcabile din acel timp, în domeniul **calculatoarelor** și al **aplicațiilor** concrete al acestora în **economie**.

Academicianul **T. Popoviciu** a inițiat la **Institutul de Calcul**, printre altele, atât **construcția de calculatoare**, cât și **cercetări** privind **programarea calculatoarelor**.

D-l **Muntean Emil**, abia absolvent al facultății amintite mai sus, s-a angajat ca **cercetător** la **Institutul de Calcul**, institut la care s-au construit în perioada respectivă două calculatoare: **DACICC – 1** (**Dispozitiv Automat de Calcul al Institutului de Calcul din Cluj – Napoca**) și **DACICC – 200**.

Primul calculator a fost **construit** cu **tuburi electronice** și cu **memorie** pe un **tambur magnetic**, iar al **doilea** a fost **construit** cu **tranzistori** și **memorii pe ferite**, o **premieră** în **România** la acea dată. Mai era la acea dată construit un calculator la **Institutul Politehnic** din **Timișoara**

cu componente similare și anume **MECIPT - 2**, dar calculatorul **DACICC – 200** avea performanțe mult superioare privind **numărul de operații pe secundă**. (dacă bine îmi amintesc **200.000 operații pe secundă**.).

La **București** s-au construit calculatoare cu performanțe mai slabe la acea dată pe care nu mai merită nici să le amintim.

După cum erau clasificate calculatoarele la acea dată, amintesc că **DACICC – 1**, era de **generația întâia**, iar **DACICC – 2** de **generația a doua**.

Revenind la D-l **Muntean Emil**, amintim că a **fost plecat** la **Universitatea St. Petersburg** pentru a realiza un **doctorat în matematică**.

După obținerea **titlului de doctor** s-a reîntors la **Institutul de Calcul** și

D – sa a realizat o serie de programe, unele în colaborare cu alți cercetători, pentru **DACICC – 200**. Printre altele amintim **Monitorul** pentru calculatorul respectiv.

Realizările de mai sus au fost **importante**, mai ales că au fost realizate cu **forțe proprii**, fără nici un sprijin din **afara țării**, dar la vremea respectivă pe plan **internațional** au apărut

calculatoare cu performanțe superioare, de **generația a treia**. Acestea erau construite cu **tehnologii hardware superioare** și anume cu **circuite integrate**.

Academicienii **Mihai Drăgănescu** și **Nicolae Teodorescu**, au adresat conducerii de atunci a țării o propunere cu privire la **necesitatea informatizării** activităților din țară, dat fiind avântul mare în acest domeniu în **străinătate**. Se pare că s-a înțeles acest lucru și în **22 iunie 1967** s-a adoptat un **program de dotare a economiei naționale cu echipamente moderne de calcul și prelucrarea datelor**. Pe baza acestui program se înființează **Comisia guvernamentală** pentru dotarea economiei naționale cu echipamente de calcul și automatizarea prelucrării datelor. Această comisie a realizat o serie de acțiuni printre care amintim:

- **obținerea de licență pentru circuite integrate din Franța** pentru calculatoare din **generația a treia** și construirea în **București** a unei **fabrici de calculatoare**.

- **acoordul de cooperare în domeniul informaticii între România și Franța**

- **înființarea în anul 1967 a Institutului de Cercetări și Proiectări pentru Utilaj Electronic de Calcul** (pe scurt **ICPUEC**). Institutul **ICPUEC** a avut **un centru în București și 2 filiale, în Cluj – Napoca și Timișoara**. Ulterior, acesta s-a numit **Institutul pentru Tehnică de Calcul**

(pe scurt **ITC**).

La filiala din **Cluj – Napoca** a institutului **ICPUEC** s-au angajat mai mulți **cercetători** de la **Institutul de calcul** care aveau deja preocupări legate de **construcția calculatoarelor și elaborarea de programe**. De asemenea, s-au angajat și **alte persoane din afara Institutului de Calcul**, precum și **absolvenți ai Departamentului de Informatică ai Universității Babeș-Bolyai din Cluj – Napoca**. D-l Dr. **Emil Muntean** a fost numit **director** al filialei din **Cluj – Napoca** al **ICPUEC**.

Ca urmare a acestor acțiuni se trece la fabricarea în țară a primelor **calculatoare** din **generația a treia** (**Primul calculator** de acest tip a fost numit **FELIX C – 256**).

Pentru a asimila licența a fost nevoie de a trimite în **Franța** angajați de la **ICPUEC** pentru a se **specializa** în calculatoare atât în domeniul **hardware**, cât și în **domeniul software**. Având în vedere acest lucru, câțiva angajați de la filiala din **Cluj – Napoca** a Institutului **ICPUEC** au plecat la specializare în **Franța** în anul **1968**. În fruntea grupului de la **Cluj – Napoca** s-a aflat D-l Dr. **Muntean Emil**.

Întors în țară, a condus **filiala din Cluj – Napoca** a institutului **ICPUEC**, institut care și schimbat denumirea și s-a numit în continuare, așa cum am amintit mai sus, **ITC**. A fost **directorul** respectivei filiale, până în anul **1990**, imprimând acestuia un **prestigiu deosebit**.

În funcția pe care o avea în acea perioadă s-a preocupat ca filiala să fie angrenată în multe proiecte de anvergură în domeniile **hardware** și **software**.

Pentru început amintesc contribuțiile cercetătorilor de la filială pentru **traducerea în limba română a documentației software** primite de la **francezi** prin achiziționarea **licenței de construcție a calculatoarelor FELIX C – 256**. Astfel, s-au tradus de exemplu, documentația cu privire la limbajele de programare **Fortran și Cobol**, precum și multe alte componente.

Afară de această preocupare, amintesc doar faptul că în domeniul **software** la filiala **ITC** din **Cluj – Napoca** s-au implementat peste **30 de compilatoare** pentru diferite **limbaje de programare** cum ar fi limbajele **FLAG, Fortran Conversațional, PL/1, CDL, CPL/1, LISP, ADA** etc. Menționez că **FLAG** a fost **primul produs software exportat în străinătate**. Alte compilatoare de mare interes au fost realizate și pentru alte serii de calculatoare care s-au construit pe baza experienței obținute prin achiziția licenței amintite mai sus.

Mă opresc aici cu enumerarea și a multor altor componente realizate la **ITC, filiala Cluj – Napoca**, cum ar fi de exemplu **bazele de date, biblioteca MATLIB** etc.

Nu mai puțin importante sunt realizările în domeniul **hardware**. Astfel s-au elaborat **echipamente periferice, sisteme de calcul, componente pentru calculatoare, sisteme cu microprocesoare, aplicații industriale, calculatoare personale** etc.

Așa cum am spus mai sus, toate acestea s-au realizat sub **atenta preocupare** a D-lui Dr **Emil Muntean** pentru ca toate colectivele **software și hardware** să aibă rezultate **prestigioase** în domeniul **tehnicii de calcul**.

O altă preocupare importantă a D-lui Dr **Emil Muntean** a fost și cea legată de **educarea tineretului** în domeniul **informaticii**. Astfel, în **1971** s-a înființat la **Cluj – Napoca liceul de informatică**. D-l Dr **Emil Muntean** a fost un **promotor important** în înființarea acestui liceu. Mai mult decât atât, D - sa a **sprijinit liceul de informatică** cu **cadre de la ITC** care au predat diferite materii din domeniul informaticii. Chiar D - sa a predat orele de **inițiere în prelucrarea automată a datelor** și a scris un **manual pentru anul I** al liceelor de informatică cu același titlu. De asemenea, a fost coautor al manualului de **Introducere în Informatică** pentru elevii liceelor de informatică. Mai târziu s-a înființat la **politehnica** din Cluj – Napoca, o **secție de calculatoare**, unde D-sa a fost **cadru didactic asociat** la secția respectivă, **predând orele de curs afectate construcției de procesoare de limbaje**.

În anul **1990**, D – sa pleacă de la **ITC** și devine **cadru didactic** la **universitatea Babeș – Bolyai** din Cluj – Napoca și este șeful **Catedrei de sisteme** din **Departamentul de informatică**, iar mai apoi, s-a angajat la **Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir**. Fiind cadru didactic la catedra sus amintită, a **condus lucrări de doctorat** și a fost titular al cursurilor: **Rețele de calculatoare, Sisteme expert și Reprezentarea cunoștințelor**.

La **Universitatea D. Cantemir**, a fost titularul cursului de **Baze de date în limbajul FoxPro**.

Trebuie să mai amintim că în perioada în care a fost la directorul filialei din Cluj – Napoca a **ITC - ului**, a **publicat** în calitate de **autor sau coautor**, o serie de **lucrări științifice** din **domeniul**

limbajelor de programare, sistemelor de operare, compilatoarelor, precum și din cel al programelor aplicative.

De asemenea, a publicat diferite **tratate și manuale de informatică.**

În fine, tot în această perioadă a **participat** în mod activ, în cadrul unor **comisii**, la diferite **consfătuiri pe plan național sau internațional, axate** pe teme privind stadiul **actual** și de **viitor** al domeniului **informaticii.**

A mai facilitat și **vânzarea** în diferite țări de **calculatoare de tip FELIX**, precum și de **minicalculatoare** care începuseră să se fabrice la noi în țară.

Având în vedere cele de mai sus putem afirma cu **mândrie**, că **D – I Muntean Emil** este **unul din întemeietorii informaticii românești.**

Cluj – Napoca la 10 Aprilie

2013

Din amintirile mele

Liviu Negrescu